

Lyn-kØrsus i aŋharisk

De mest anderledes lyde:

᠓	t: "eksplosivt" "t" som i <i>tibs</i> . (en ret som består af små, krydrede ristede kødstykker)
᠐	ʃ: som i <i>ʃehai</i> (sol)
᠅	p: som i <i>Itējopija</i> (Etiopien)
᠒	k: som i <i>key</i> (rød)
᠘	çh: som i <i>çew</i> (salt)
᠗	ë: vokallyd som er en mellemting mellem i og ø.

Kort om alfabetet

Der er over 200 bogstaver men de er ordnet "konsonantvis" og med de 7 forskellige vokaler til hver lyd. Fx:

᠕=læ ᠘=lu ᠗=li ᠒=la ᠘=le ᠅=lë/l ᠏=lå

᠓=bæ ᠏=bu ᠗=bi ᠒=ba ᠘=be ᠒=bë/b ᠏=bå

(Kan du se systemet?) Og lige en uregelmæssig:

᠅=ræ ᠅=ru ᠅=ri ᠅=ra ᠅=re ᠅=rë/r ᠅=rå

᠒᠕ = "bëlu" ("spis!" sagt til flere.)

Hilsner:

En hilsen som altid kan bruges: *Tæna-jëstëllënj* (direkte oversat: "må du have godt helbred")

Eller kortere: *Selam* (fred)

Kort farvel: *chaw!* ("hej" – men kun som afsked)

Melkam guzo (god tur)

Til en pige: *Dæhna nesh?* (Hvordan har du det?)

Til en dreng: *Dæhna neh?* (Hvordan har du det?)

Høfligt (til en person, der er ældre end dig selv): *Dehna nât?* (Hvordan har De det?)

Til flere: *Dæhna nachëw?* (Hvordan har I det?)

Svar: *Dehna* (godt) *igziabëher jimezgen* ("Takket være Gud" – det bruges næsten altid uanset religion)

Småord:

Aw (ja)

Aj (nej)

Ëshi (ok/ja.../hvad skete der så? osv.)

Gin (men)

Ameseginalæw (tak)

Mënalbat (måske)

(Beṭam) amesegënalew ((mange) tak)

Når nogen banker på døren: *jigbu* (høfligt: kom indenfor)

Jikërta (undskyld)

kæn (højre)

gra (venstre)

Småsetninger

Til en pige: *sëmësh man næw?* (Hvad hedder du?)

Til en dreng: *sëmëh man næw?* (Hvad hedder du?)

Høfligt/til flere: *sëmëwât man næw?* (Hvad hedder De?)

Svar: *Sëme* _____ *næw*. (Jeg hedder _____.)

Chëggër allæ? (er der problemer?)

Chëggër jællæm. (der er ingen problemer.)

Amänjal (jeg er syg)

Find vej

Taksi mekomijaw yæt næw? (hvor er taxiholdepladsen?)

Shënt betu yæt næw? (hvor er toilettet?)

Altså: _____ *yæt næw?* (hvor er _____?)

_____ *ruk næw?* (Er der langt til _____?)

Velkomst

Til flere/en pige/en dreng/højligt: *Ĕnqwan bædæhna mætachëw/mætash/mætah/mætu* (Velkommen)

Mad (OBS: man spiser aldrig uden at tilbyde mad til dem der er i nærheden)

Når man spiser og der kommer en person til: *ënëbla* (lad os spise sammen!)

Til en pige: *bëj* (spis!)

Til en dreng: *bëla* (spis!)

Høfligt/til flere: *jëblu* (spis!)

Hvis man er mæt: "ameseginalæw belichalæw" (Tak, jeg har spist)

kurs (morgenmad)

læslassa (sodavand)

mësa (frokost/middag)

ëndjæra ("surdejspandekage")

ërat (aftensmad)

wât (sovs, der spises med

shaj (te)

"surdejspandekagen")

buna (kaffe)

Smalltalk

Til pige/dreng/højlig/flere: *kæ jæt agær næsh/næh/nât/nachëw?* (Hvilket land er du/du/De/I fra?)

Svar: *Kæ Dænmark næn* (Jeg er fra Danmark)

Til en pige: *ëdmesh sënt næw?* (Hvor gammel er du?)

Til en dreng: *ëdmeh sënt næw?* (Hvor gammel er du?)

Høfligt: *ëdmewot sënt næw?* (Hvor gammel er De?)

Svar: *_____ amæte næw* (Jeg er _____ år gammel.) eller: *ëdmeh _____ næw* (min alder er _____)

Til en pige: *sërash mëndën næw?* (Hvad er dit arbejde?)

Til en dreng: *sërahë mëndën næw?* (Hvad er dit arbejde?)

Høfligt: *sërawât mëndën næw?* (Hvad er Deres arbejde?)

Svar: *Hakim tæmari nænj?* (Jeg er lægestuderende)

Tal (Der er også en amharisk måde at skrive tallene på, men de fleste bruger arabertal)

And (1), *hulæt* (2), *såst* (3), *arat* (4), *amëst* (5), *sëdëst* (6), *sæbat* (7), *sëmënt* (8), *zætënj* (9), *assër* (10), *asra-and* (11), *asra-hulæt* (12), *asra-såst* (13), osv.

haja (20), *haja-and* (21), *haja-hulet* (22), osv.

sælassa (30), *arba* (40), *hamsa* (50), *sëlsa* (60), *sæba* (70), *sæmanëja* (80), *zætæna* (90), (*and*)-*mætå* (100), *hulæt-mæto* (200), osv.

(*and*)-*mætå-haja-sæbat* (127)

(*and*)-*shi* (1000), *hulet-shi* (2000), (*and*)-*mætå-shi* (100.000),

Ordensnumre: *andænja* (første), *huletænja* (anden) osv

Handel (acceptér aldrig den første pris, så er det bare dyrere næste gang!)

(*wagaw*) *sënt næw?* (Hvad koster det?)

(*bætam*) *wëd næw* (Det er (meget) dyrt!)

hulæt bërr kæ hamsa (2 birr og 50 cent)

arba santim (40 cent)

_____ *ëkæflalæw* (Jeg vil gi' _____)

ëshi ëwæzdæwalæw (OK, jeg ta'r den)

Klokken (husk at kl. 6 = kl. 12, døgnet starter morgen – ikke midnat)

Sæ'at sënt næw? (Hvad er klokken)

Svar: *Sëdëst sæ'at* (6), *Sëdëst sæ'at tækul* (6:30), *Sëdëst sæ'at kæ rub* (6:15), *læ sëdëst sæ'at rub gudaj* (5:45)

Andet

Når du ikke kan mere: *amarënja alchëllëm* (Jeg kan ikke amharisk)

Hvis du vil lære mere: *bæ amarënja ëndet jibalal?* (Hvordan siger man det på amharisk?)